

**Státní cena
za literaturu**

**Státní cena
za překladatelské dílo**

**Ceny Ministerstva kultury
za přínos v oblasti divadla,
hudby, výtvarného umění
a architektury**

**Ceny Ministerstva kultury
za přínos v oblasti
kinematografie a audiovize**

2017

Dámy a pánové,

letošní ročník státních cen za literaturu a za překladatelské dílo ve vzácné rovnováze reflektuje jak konkrétní umělecký výkon aktuálního roku, tak trvalý vklad laureáta do české kultury. V případě Jáchyma Topola zohlednila porota zejména kvalitu po osmileté odmlce vydaného románu, který však současně posiluje význam celého dosavadního autorova díla. Naopak Státní cena za překladatelské dílo je výrazem uznání za celoživotní práci, jež se letos uzavřela.

Geny Ministerstva kultury za přínos jednotlivým oblastem umění vyzdvihly tak jako v minulých letech mimořádné osobnosti hudebního, výtvarného i scénického umění včetně kinematografie, kde je v kategorii in memoriam ocenění rovněž připomínkou stého výročí narození laureáta Jiřího Brdečky. Jmenovitě bych se také rád zmínil o ocenění Věry Machoninové za celoživotní dílo v oblasti architektury. Je výrazem toho, že její autorský přístup vnímáme jako mimořádný v evropském kontextu, bez ohledu na rozhodnutí o povaze ochrany konkrétních staveb.

Všem oceněným děkuji za jejich práci a upřímně jim blahopřeji.

Mgr. Daniel Herman
ministr kultury

Státní cena za literaturu Jáchym Topol

za román
Citlivý člověk
s přihlédnutím
k dosavadnímu dílu

Narodil se v Praze v roce 1962 jako syn básníka a dramatika Josefa Topola (1935–2015) a Jiřiny Topolové (1931–2016); jeho bratr Filip (1965–2013) byl hudebník, lídr skupiny Psí vojáci. V osmdesátých letech se podílel na hudebních a literárních aktivitách českého undergroundu, po roce 1989 se věnoval novinářině (*Revolver Revue*, *Respekt*, *Lidové noviny*), od roku 2011 je šéfdramaturgem pražské Knihovny Václava Havla. Začínal jako básník, jeho prózy (*Sestra*, 1994; *Anděl*, 1995; *Noční práce*, 2001; *Kloktat dehet*, 2005; *Chladnou zemí*, 2009) mají překlady do více než patnácti jazyků. Je laureátem Ceny Toma Stopparda (1988), Ceny Jaroslava Seiferta (2010) a Vilenické ceny (2015). Na jaře 2017 vyšel v nakladatelství Torst jeho nový román *Citlivý člověk*.

Cena se uděluje od roku 1995 v návaznosti na tradici první republiky (ustavena 1920). Je určena k ohodnocení buď významného původního díla české literatury, nebo dosavadní literární tvorby. Státní cena za literaturu se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti:

1995 **Ivan Diviš**
1996 **Emil Juliš**
1997 **Milan Jankovič**
1998 **Vladimír Macura**
1999 **Josef Škvorecký**
2000 **Karel Šiktanc**
2001 **Věroslav Mertl**
2002 **Květa Legátová**
2003 **Petr Kabeš**
2004 **Pavel Brycz**
2005 **Edgar Dutka**
2006 **Vladimír Körner**
2007 **Milan Kundera**
2008 **Ludvík Vaculík**
2009 **Zdeněk Rotrekl**
2010 **Antonín Bajaja**
2011 **Daniela Hodrová**
2012 **Ivan Wernisch**
2013 **Petr Hruška**
2014 **Patrik Ouředník**
2015 **Pavel Šrut**
2016 **Petr Král**

Státní cena za překladatelské dílo Eva Kondrysová

za celoživotní dílo

Narozena 1926 v Praze. Absolvovala anglistiku a psychologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Pracovala jako redaktorka ve Státním nakladatelství krásné literatury, hudby a umění (později Odeon) a v letech 1958–1969 též v revui *Světová literatura*. Do češtiny překládala zejména anglické a americké romanopisce devatenáctého a dvacátého století, například Jane Austenovou, Saula Bellowa, Arthura Conana Doylea, Henryho Fieldinga, Agathu Christieovou, Thomase de Quinceyho, Johna Updika aj. O své práci hradištskému *Zpravodaji* řekla: „Musíte se s knihou sžít a musíte být ochotni sloužit autorovi, ať s jeho názory souhlasíte či nikoli. Překladatel se musí autorovi podřídit a vystihnout jeho myšlenky. Nemůžete si říct, já to napíšu líp a jeho chyby zakryji. Čtenář má právo autora poznat.“ Zemřela 17. září 2017.

Cena se uděluje od roku 1995 v návaznosti na tradici první republiky (ustavena 1920). Je určena k ohodnocení buď významného literárního překladu z cizího jazyka do češtiny, nebo za dosaavadní činnost v oblasti překladu literárních děl. Státní cena za literaturu se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti:

- 1995 **Josef Hiršal**
- 1996 **Ludvík Kundera**
- 1997 **Luba a Rudolf Pellarovi**
- 1998 **Jindřich Pokorný**
- 1999 **Lumír Čivrný**
- 2000 **Anna Valentová**
- 2001 **Jan Vladislav**
- 2002 **Jiří Pelán**
- 2003 **Dušan Karpatský**
- 2004 **Dušan Zbavítel**
- 2005 **Pavla Lidmilová**
- 2006 **František Fröhlich**
- 2007 **Antonín Přidal**
- 2008 **Jiří Stromšík**
- 2009 **Miroslav Jindra**
- 2010 **Oldřich Král**
- 2011 **Martin Hilský**
- 2012 **Vladimír Mikeš**
- 2013 **Vratislav J. Slezák**
- 2014 **Jiří Pechar**
- 2015 **Hanuš Karlach**
- 2016 **Pavel Dominik**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla Petr Zuska

**za mimořádný umělecký
přínos pro taneční divadlo
včetně působení v čele
Baletu Národního divadla**

Narozen 1968 ve Frýdku-Místku. Vystudoval choreografii a režii neverbálního divadla na pražské Hudební a taneční fakultě AMU u Ctibora Turby. Kariéru zahájil v Pantomimě Ladislava Fialky v Divadle Na Zábradlí (1987–1989), dále působil v Pražském komorním baletu (1989–1992), v letech 1992–1998 pak jako sólista Baletu Národního divadla; tamtéž byl v letech 2002–2017 uměleckým šéfem. Hostoval po celém světě, spolupracoval s řadou renomovaných zahraničních divadel a baletů. Získal dvakrát Cenu Thálie (1993, 1997), Prix Dom Pérignon (1999), cenu Nejlepší choreografie roku (2002) aj. „Tanec a pohyb je nejprimárnějším výrazovým prostředkem vůbec,“ řekl *Lidovým novinám*. „Tanec je magický archetyp existence. Tanec je život.“

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počínů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti divadla. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **David Radok**
- 2004 **Otomar Krejča**
- 2005 **Jiří Suchý**
- 2006 **Ladislav Smoček**
- 2007 **Jan Antonín Pitínský**
- 2008 **Jan Borna**
- 2009 **Ivan Vyskočil**
- 2010 **Karel Kraus**
- 2011 **Jiří Kylián**
- 2012 **Pavel Šmok**
- 2013 **Ctibor Turba**
- 2014 **Adolf Scherl**
- 2015 **Jaroslav Vostrý**
- 2016 **Petr Oslzlý**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby Petr Kotík

**za celoživotní skladatel-
skou činnost a za orga-
nizační úsilí, jež přispělo
k zařazení české soudobé
hudby do světového
kontextu**

Narozen 1942 v Praze. Jeho otec Jan (1916–2002) i děd Pravoslav (1889–1970) byli malíři, jeho první manželkou byla Charlotta (1940), kurátorka a teoretička umění, jeho syn Jan Jakub (1972–2007) byl výtvarníkem. Absolvoval Pražskou konzervatoř, v letech 1963–1966 studoval ve Vídni skladbu. Od roku 1969 žije ve Spojených státech amerických. Skladatel, dirigent, flétnista. Od poloviny šedesátých let se věnuje propagaci a uvádění takzvané nové hudby, ovlivněné zejména Johnem Cagem. Ještě v šedesátých letech založil QUaX Ensemble, později v emigraci S. E. M. Ensemble, v roce 2005 pak Ostravskou bandu. Od roku 2001 je uměleckým ředitelem festivalu Ostravské dny nové hudby. V roce 2012 založil (s ředitelem Národního divadla moravskoslezského Jiřím Nekvasilem) bienále festivalu nové opery NODO. „Žádný umělec nic nehledá a s ničím neexperimentuje. Umělci dělají to, co cítí, že je nutné dělat. Bez ohledu na to,

jestli se to někomu líbí, nebo ne-
líbí, a bez ohledu na to, kdo na to
má jaký názor,“ uvedl pro deník
Ostravan.cz.

Cena se uděluje od roku 2003
k ohodnocení výjimečných umě-
leckých tvůrčích nebo interpretač-
ních počínů, nebo za dlouhodobé
umělecké zásluhy v oblasti hudby.
Nositelem ceny se může stát
fyzická nebo právnická osoba.
Cena se uděluje na návrh poroty
jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **Marek Kopelent**
- 2004 **Ivan Moravec**
- 2005 **Richard Novák**
- 2006 **Svatopluk Havelka**
- 2007 **Jiří Kout**
- 2008 **Zdeněk Šesták**
- 2009 **Milan Slavický**
- 2010 **Ilja Hurník**
- 2011 **Lubomír Dorůžka**
- 2012 **Zuzana Růžičková**
- 2013 **Jiří Černý**
- 2014 **Miloš Štědroň**
- 2015 **Ivana Loudová**
- 2016 **Jan Kouba**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění Jan Solpera

za celoživotní uměleckou tvorbu v oblasti typografie a jeho příspěví k rozvoji této výtvarné disciplíny prostřednictvím teoretické a pedagogické činnosti

Narozen 1939 v Jindřichově Hradci. Vystudoval užitou grafiku na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (1959–1965). Tamtéž od roku 1973 vyučoval, v roce 1992 byl jmenován profesorem. Tvůrce písma, typograf, grafik, pedagog, publicista. Podle jeho návrhů byly realizovány plakáty, knižní edice, obálky, logotypy. Ve spolupráci s Františkem Štormem připravil řadu typografických písem a sestavil jejich novou klasifikaci. Je zakládajícím členem TypoDesign-Clubu. Autor četných odborných studií a několika knižních publikací, např. ... *jen písmena a číslice* (2010) a *Klasifikace typografických písem latinkových* (2009). V roce 2015 byl uveden do Síně slávy Cen Czech Grand Design.

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počínů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti výtvarného umění. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **Jitka Válová**
- 2004 **Václav Boštík**
- 2005 **Adriena Šimotová**
- 2006 **Dalibor Chatrný**
- 2007 **Karel Malich**
- 2008 **Jan Kaplický**
- 2009 **Vladimír Kopecký**
- 2010 **František Skála, ml.**
- 2011 **Leoš Válka**
- 2012 **Petr Wittlich**
- 2013 **Milan Grygar**
- 2014 **Stanislav Kolíbal**
- 2015 **Ludvík Hlaváček**
- 2016 **Charlotta Kotíková**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury Věra Machoninová

**za celoživotní dílo
v oblasti architektury
a autorský přístup
v evropském kontextu**

Narozena 1928 ve Strakonících. V roce 1952 absolvovala fakultu architektury a pozemního stavitelství na pražském ČVUT, poté pracovala ve Státním projektovém ústavu v Praze. V roce 1967 založila se svým manželem Vladimírem Machoninem (1920–1990) architektonický ateliér Alfa. Za normalizace byla ateliéru znemožněna činnost, Machoninová byla zaměstnána v Projektovém ústavu hlavního města Prahy. V roce 1991 založila architektonickou kancelář Ateliér Alfa. V roce 2006 ji Obec architektů vyznamenala za celoživotní dílo. Mezi její nejdůležitější práce, realizované v duchu brutalismu, patří obchodní dům Kotva nebo Dům bytové kultury v Praze, karlovarský komplex Thermal, budova velvyslanectví ČSSR v Berlíně a centrum města Jablonec nad Nisou.

Cena se uděluje od roku 2009 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti architektury. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

2009 **Eva Jiříčná**
2010 **Alena Šrámková**
2011 **Miroslav Masák**
2012 **Emil Příklad**
2013 **Rostislav Švácha**
2014 **Ladislav Lábus**
2015 **Otakar Kuča**
2016 **Zdeňka Vydrová**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovize Jaromír Kallista

za celoživotní práci v oblasti filmové produkce a producentství, s přihlédnutím k jeho dlouholeté spolupráci s Janem Švankmajerem a dále s přihlédnutím k jeho nezištným aktivitám v oblasti kultivace českého filmového prostředí a také k jeho pedagogické činnosti

Narozen 1939 v Praze. Patří k nejvýznamnějším českým osobnostem oboru filmového producentství. Po absolutoriu FAMU (1964) pracoval ve Filmovém studiu Barrandov a od roku 1970 jako nezávislý filmař; v letech 1973–1988 řídil produkci *Laterny Magiky*. Spolupracoval například s Evaldem Schormem nebo Antonínem Mášou, nejvýznamnější je ale jeho spolupráce s Janem Švankmajerem (od roku 1983). V této době se stal Kallista legendou svého oboru, protože byl schopen v Československu vyrábět profesionální filmy mimo státní monopol (mj. *Něco z Alenky*, 1987), často v zahraniční koprodukcí. V roce 1993 založil s Janem Švankmajerem společnost Athanor. Nikdy nepodleh komerčním tlakům a zůstal věrný umělecky náročným projektům (např. *Lekce Faust*, *Přežít svůj život*). Od roku 1989 přednáší na FAMU a stal se klíčovým pedagogem pro několik generací

filmových producentů. Aktivně bojoval za českou kinematografii (mj. prosazoval novelu zákona o kinematografii) a několik let byl také členem Rady Státního fondu kinematografie.

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovize Jiří Brdečka

**in memoriam
za mimořádné životní dílo
v oblasti filmové scená-
ristiky autorské tvorby
v animovaném filmu**

Narozen 1917 v Hranicích, zemřel 1982 v Praze. Byl renesanční osobností českého filmu, ale také literatury, výtvarného umění, divadla. Ve filmu se začal pohybovat na přelomu třicátých a čtyřicátých let na pozici tiskového referenta. Ještě ve válečných letech spolupracoval jako dramaturg, scenárista i výtvarník se Studiem kresleného filmu Prag-Filmu. Po válce se stal blízkým spolupracovníkem Jiřího Trnky (mj. *Pérák a SS*, *Árie*, *prérie*). Jako scenárista pracoval v následujících desetiletích na desítkách filmů (nejslavnější jsou ty parodické, jako *Limonádový Joe*, *Adéla ještě nevečeřela* či *Tajemství hradu v Karpatech*), napsal ale také scénáře k filmům *Vynález zkázy* nebo *Až přijde kocour*. Paralelně se věnoval režii autor-ských krátkých animovaných filmů (kupř. *Vzducholoď a láska*, *Špatně namalovaná slepice* nebo *Třináctá komnata prince Měděnce*). Pro jeho scenáristickou i režijní tvorbu je typická hra se žánry, inteligentní

humor a silná práce s vizualitou. Cena se uděluje u příležitosti stého výročí jeho narození.

Cena se uděluje od roku 2009 k ohodnocení mimořádně významných výsledků či výjimečných uměleckých tvůrčích, interpretačních nebo technických počínů v procesu tvorby, výroby, šíření a uchovávání kinematografických a audiovizuálních děl, nebo za výzkumnou či propagační činnost v oblasti kinematografie a audiovize, nebo za dlouhodobé zásluhy v oblasti kinematografie a audiovize. Cena lze udělit též in memoriam.

Laureáti

- 2009 **Jiří Krejčík**
- 2010 **Břetislav Pojar,**
Karel Kachyňa
in memoriam
- 2011 **Jan Němec,**
Zdeněk Liška
in memoriam
- 2012 **Ladislav Helge,**
Jan Špáta
in memoriam
- 2013 **Vladimír Opěla,**
František Vláčil
in memoriam
- 2014 **Kristina Vlachová,**
Věra Chytilová
in memoriam
- 2015 **Drahomíra Vihanová,**
Miroslav Ondříček
in memoriam
- 2016 **František Filip,**
Elmar Klos in memoriam

Poroty

Státní cena za literaturu

Viktor Debnár, Literární sekce Institutu umění – Divadelního ústavu

Christina Frankenberg, bohemistka, České centrum Berlín

Erik Gilk, bohemista, Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Ivo Harák, bohemista, Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně

Julia Różewicz, bohemistka, překladatelka, nakladatelství Afera

Viktor Šlajchrt, kritik, esejista, spisovatel

Státní cena za překladatelské dílo

Helena Březinová, skandinavistka, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Alice Flemrová, italianistka, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Zuzana Li, sinoložka, překladatelka

Radek Malý, germanista, překladatel, spisovatel

Jiří Našinec, romanista, překladatel

Vladimír Piskoř, ugrofinista, překladatel

Richard Podaný, anglista, překladatel

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla

Jaroslav Blecha, historik loutkového divadla, Moravské zemské muzeum, Sdružení profesionálních loutkářů

Zbyněk Brna, děkan Divadelní fakulty JAMU

Jan Burian, ředitel Národního divadla, pedagog DAMU, člen výboru Asociace profesionálních divadel

Josef Herman, šéfredaktor *Divadelních novin*, divadelní kritik, předseda Jednoty hudebního divadla

Jakub Korčák, režisér, pedagog DAMU

Vladimír Mikulka, divadelní kritik

Martina Musilová, katedra divadelních studií Masarykovy univerzity

Jana Návratová, taneční kritička a publicistka, předsedkyně Víze tance

Luděk Nešleha, herec, Herecká asociace

Jitka Pavlišová, katedra divadelních a filmových studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého

Linda Svidrů, sólistka baletu, Taneční sdružení ČR

Eva Šormová, divadelní historička, Institut umění – Divadelní ústav

Nina Vangeli, divadelní a taneční historička a teoretička

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby

Václav Kapsa, kabinet hudební historie Etnologického ústavu AV ČR

Marek Kepřt, klavírista, skladatel, pedagog, katedra muzikologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého

Matěj Kratochvíl, Etnologický ústav AV ČR, zástupce šéfredaktora *His Voice*

Olga Mojžišová, kurátorka, vedoucí Muzea Bedřicha Smetany

Aleš Opekar, hudební dramaturg Českého rozhlasu Vltava, Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Zuzana Petrášková, hudební oddělení Národní knihovny ČR

Jiří Zahrádka, muzikolog, oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea, Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění

Štěpánka Bielešová, historička umění, kurátorka sbírky fotografie, Muzeum umění Olomouc

Marcel Fišer, historik umění a kurátor, ředitel Galerie výtvarného umění v Chebu

Michal Koleček, kurátor, proděkan pro rozvoj Fakulty umění a designu Univerzity J. E. Purkyně

František Kowolowski, kurátor, vedoucí ateliéru malby 2 na Fakultě umění Ostravské univerzity

Pavína Morganová, historička umění a kurátorka, vedoucí Vědecko-výzkumného pracoviště pro dějiny umění AVU

Helena Musilová, historička umění a kurátorka, Muzeum Kampa

Božena Vachudová, historička umění a kurátorka, Galerie umění Karlovy Vary

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury

Rostislav Koryčánek, kurátor, Moravská galerie

Dan Merta, kurátor, Galerie Jaroslava Fragnera

Zuzana Morávková, šéfredaktorka časopisu *ERA21*

Ivan Plicka, architekt, předseda České komory architektů

Marcela Steinbachová, architektka, předsedkyně spolku Kruh

Tomáš Šenberger, architekt, proděkan pro výstavbu a investiční činnost,
Fakulta stavební ČVUT v Praze

Jan Wollner, historik umění, Vysoká škola uměleckoprůmyslová

Cena Ministerstva kultury ČR za přínos v oblasti kinematografie a audiovize

Tereza Czesany Dvořáková, filmová historička, katedra filmových studií

Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Národní filmový archiv

Cyril Höschl, psychiatr a pedagog, ředitel Národního ústavu
duševního zdraví

Ivo Mathé, prezident České filmové a televizní akademie

Tatjana Medvecká, herečka, Národní divadlo

Richard Němec, filmový producent, společnost Verbascom

**Publikace vychází u příležitosti předání státních cen
a cen Ministerstva kultury pro rok 2017**

K vydání připravil: Radim Kopáč

Fotografie: Ondřej Němec (J. Topol), Lucie Mlynářová (E. Kondrysová),
Jakub Fulín (P. Zuska), Martin Popelář (P. Kotík), Hynek Glos (J. Solpera),
Jiří Mojžíš (V. Machoninová), Národní filmový archiv (J. Kallista),
Archiv TB (J. Brdečka)

Návrh obálky a sazba: Formata, v. o. s.

Vydalo Národní divadlo pro Ministerstvo kultury České republiky

Tisk: STUDIO PRESS, s. r. o.

Náklad: 450 výtisků

Počet stran: 24

Vydání první

Neprodejné

Národní divadlo

MINISTERSTVO
KULTURY

Česká televize

